

MBLEDHJA E 28

(MBLEDHJA E PERBASHKËT TË SENATIT E TË DHOMËS SË DEPUTETVET)

(Kryeson: Kryetari i Senatit Z. Eshref Frasherit)

E Premte, me 17 Korrik 1925, or 4 pas dreke

Këndohen emnat e ZZ. Senatorvet, dhe munguen: ZZ. A. Dibra, Hafiz Xhemali, S. Vrioni, Shuk Sereqi e Shefqet Vërlaci.

Këndohen emnat e ZZ. Deputetvet, dhe munguen: ZZ. Ahmet Hastopalli Bahri Begolli, Banush Hamdi, Hiqmet Delvina, H. Vrioni, Kosturi, L. Llogori, Milto Tutulani, Q. Durmishi, Q. Vrioni, S. Popa e Stavro Stavri.

Z. KRYETARI : Shumica asht mbledhja hapet.

Zotërinj! Si pas vendimit qi dhate Zotërija e Juaj Komisioni i P. të Jashtme i dy Dhomavet u mlodh, dhe pregatiti raportin të cilin e paraqiti. Raportin po e këndojmë, dhe si relator i Komisionit u shenue Zoti Xhemil Dino.

Këndohet raporti i Komisionit të P. të Jashtme të dy Dhomavet, si pason :

„Tiranë, me 17 Korrik 1925.

Së Naltës Kryesi t' Asemblesë Legjislative,

Tiranë.

Komisjonet e Punëvet të Jashtme të Senatit dhe të Dhomës së Deputet-

vet u mlodhen sot nen Kryesin e Shkelqësis së Tij Z. Eshref Frasherit, dhe mbassi u konstatue numri ligjuër vendosen t'u paraqesin Asemblesë Legjislative raportin qi vijon mbi çështjet e kufivet edhe të varuna midis Republikës Shqiptare edhe Mbretnis Jugosllave.

Duke qenë se Qeverija Shqiptare mbas këshillavet dyherë të përsrituna të Konferencës Ambashadorvet u ndodh përpara disa proponimeve të Qeveris Jugosllave për çkak i perket Shen Naunit dhe nji pjesës të Velopojes në regionet e Vermoshit.

Duke qenë se Qeverija Shqiptare me formen e duhur mhas Statutit ju sjellë Asembles Legjislative për këtë çeshtje, mbas vendimit të kësajë të fundit, komisjoni përkatëce studjuenë veçanërisht e hímtesisht proponimet e bamuna prej Qeveris Jugosllave duke marrë dhe informatat e hollësinat e nevojshme prej Shkel. së Tij Z. Mehdi Frasherit, Delegat Shqiptar pranë Komisionit nder Aleat të kufivet dhe prej ku merret vesht se kufini i zonës të Shnaunit atje ku përfshinte gj-

thë gropen e vallatës të Çeravës, d. m. th. Shnaun fusha Pishkupija edhe Lubanishta deri në kodren me naltësin 1005 meter në bregë të liqenit, Konferenca e Ambashatorëve të caktoj vijen e kufirit 750 metro vetem n' orjent të Monastirit në fjalë dhe vazhdoj lumin e Çoravës gjerë afer Halarupit të kodra me naltësi 1055 dhe që andejmi të naltësija 2085, me këtë kufi Peshkupje, Lubanishta, Fusha e Shnaunit si edhe shumica e Valatës Çeraves i mbeten Jugosllavis.

Me këtë kufi gjithë mirësinat ekonomike dhe strategjike për Shqipëri kan renë krejtë. Me afërimin e kufirit karshi portës së Shnaunit edhe sigurimi i Priftërinjet mbeten në dyshim.

Me qenë se Qeverija Jugosllave Monastirit të Shnaunit i jepë një rendësi fetare, morale dhe jo ma-pakë prestigji kombtar, proponon që ky Monastir deri te kodra më naltë 961 t'i lihet asajë e karshi kasajë t' i japë Shqipnis katundin Peshkopi i cili përmban 60 familje thjeshtë Shqip'are e të gjithë anen e sipërme të Valatës Çeravës me posesjonin e të cilës sigurohet mprojtja e rrugës së Korçë, Pogradec e Elbasan në favor të Shqipnis. Me një fjalë kërkohet ndertesa e Shnaunit me një tokë fare te vogël e karshi kasajë i jepet Shqipnis kater herë ma tepër tokë, 300 frymë Shqiptar e sigurim për rrugen Korçë-Elbasan.

Për ç' ka i përket zonës së Vermoshit Qeverija Jugosllave heqë dorë nga të gjithë pretendimet që kish pa-

së mbajton deri tash mbi te me përjashtim të një pjesës së vogël të një pylli, ne perendim të Velopojës.

Karshi kësajë i jepë Shqipnis një bjeshkë t'jater midis Lipovices edhe maja e Bejses deri ne Lubraja ; gjithashtu len liri të plotë për shfrytësimin e tokave dhe të bjeshkëve që kan Shqiptarët përtej kufinit; me në fund na jepë drejten që katundet Shqiptar që ndodhen afer Gjakovës Prizendi e Dibërës të tregëtojnë lirisht pa pague kur farë taksit doganuer në pazaret e këtyre qyteteve, një avantagje si e shofim mjaft i mathë për në.

Tue qenë se në tokat e kërkuese nga ana Qeveris Jugosllave nuk ndodhet asnjë banues edhe asnjë godinë veç se një Monastiri.

Tue pamë se këto vise të kontestuese qysh prej luftës Balkanike e tehu, rreshtas 12 vjet ndodhen n' okupacion të Jugosllavis,

Me qenë se sbrazja e këtyre viseve edhe dorëzimi i tyre të Qeveris Shqiptare mbas situates politike e diplomatike të Balkanit sot duket fort e largtë.

Tue konsiderue se vaxhdimi i mos përfundimit të çeshtjevet të kufive krijon situatë të ligë për në jo vetem nga pikpamja morale por edhe nga ptkëpamja materjale pse na ngarkon me shpenzime të mëdhaja.

Tue marrë parasysh se nga ana tjetër këjo situatë e dyshimshme vonoj gjithë marrëveshtjet ekonomike që kemi nevojë të madhe të bajmë me Jugosllavin për të miren e Shqipnis,

posaçërisht rregullimi i ujnavet në gjithë zonen e Shkodrës i cili deri tash mbeti vetem e vetem kështu nga shkakut e mosmarrëveshtjeve në dy pikat e kufinit.

Tue pa se përfaqësorët e Shteteve të mëdha shumë herë i kanë rakomanduar Qeveris veçanërisht një marrëveshtje në këtë kuptim d. m. th. në bazën e kompensimeve.

Tue marrë parasysh se në historinë politike të shumë Shteteve gjinden mjaft shembuj të mëdha si tregim lëshimi i Savojës djepi deri Mbretërore t' Italis si edhe Nizza Atdheu i Garibaldi-t që u dhanë Francës prej Italis, gjithashtu edhe Isola e Heligolandit që Imperatori i Britanike i patë lëshuar 2 vjet më parë Gjermanisë, më së fundmi një mot e gjysë përpara lëshimit të Fiumës prej Jugosllavis në favor të Italis etj.

Të dy komisionet pra me ndergjegje të plotë janë të mendjes që Asembleja të pranojë propozimet e shkëmbimit që bëri Qeveria Shqiptare për Monestirin e Sh. Nuanit dhe të një pjesës të pyllit të Velopojës në bazat që u panë më parë dhe kështu Asembleja Legjislative t'i japë Qeveris autorizim të plotë të traktojnë çështjen definitivisht si që lypë interresa të Shtetit,

Kryetari i dy Komisionave:
Eshref Frasheri d. v.

ZANA : Të japë shpjegime Delegati i Qeveris ...

Z. M. FRASHERI : Shpjegimet i kemi dhënë për veç në kjoftë ndokush

që ka të bëjë me pyetje at-herë napim shpjegime.

Z. VOKOPOLA : Z. Kryetar z. Senator e Deputet ! Sot kemi parasysh një çështje fortë me rëndësi që parashtruhet mbledhjes së Asemblesë në një kohë të shkurtë kur pakë më përpara kemi mbyllë Asemblenë Konstituente të cilën neve që ishim këtu e kemi mbyllur me dyertrokime të kombit të Shtetit i falë Statutin. Prapë për një nevojë të madhe të mbrendshme këjo godinë na përmbledhë për t' i dhënë fund çështjes së kufinit të mvarun midis Shtetit t'onë e Shtetit Jugosllav mbi Vermoshin e Monastirin e Sh. Nuanit. Zotërinj ! Në këto minuta kaqë delikate e kaqë me rëndësi nuk është e mundur që në këtë Dhomë përfaqësuesit të këtij kombit të mos thonë sa fjalë ndonse këto fjalë do të jenë në deç t' idhura në deç t'amelta.

Rëndësia e Monastirit të Sh. Nuanit është e ditur prej të gjithë popullit Shqiptar, është e ditur prej ç' do katundarit se kemi bërë sa mëtinge dhe kemi kërkue që ky vend historik mos të ndahet nga gjiri i Atdheut t'onë.

Edhe prej nesh ndodhen shumë që në gjinë e kësajë godinë edhe nëpër mëtinge kemi mbajtur fjalë e kemi kërkue prej pushteteve të mëdha që të na përmbushet dëshira e jonë. Asht e vertet Zotërinj, se kur do herë politika nuk e përmbush dëshirën e një populli se ajo nuk ka mëshirë, po ashtu edhe e vertet se kur fati, një kombë të vogël e detyron të marrë një vend-

4im kundra deshirës të tij, se nuk asht e mundun qi na mos të tregojmë idhërimin t' onë.

Dje edhe sot mbledhjet qi u banë, na dhanë të kuptojmë se neve sotjemi mbledhun për t'i dhanë fund çeshtjeve të mvaruna kaqë vjet të kufinit t' onë n' anën e Jugosllavis, do të bisedojmë e do të vendojmë përfundisht mbi ato copa të tokave t'ona, d. m. th. mbi një pjesë të Vermoshit si edhe mbi Monastirin e Sh. Naunit. Un Z. Kryetar, me gjithë raportin e dalun nga komisjoni i përbashët, due të kuptoj ma parpara nga Z. M. Frasheri i cili asht Delegat në Komisionin e kufivet, drejtë për drejtë istorin qyshkk ngjajton deri sot. E kam thanun edhe sot në mengjes se veç fjalve qi kemi ndigjue në mbledhjen e fsheftë, duhet qi këto fjalë dhe arësypet t'i ndigjoj i gjithë populli shqiptar, i madhi e i vogli dhe të të kuptoj seicili pse Dhoma e Asemblesë Legjislative dha një vendim të tillë. Pra, pikat qi duhen të dihen duhen të thohen çiltas dhe prandaj i lutem si Qeveris ashtu Delegatit të na japin shkoqitjet e nevojshme, dhe deri at-herë Z. Kryetar e reservoj fjalën t' ime.

Z. MEHDI FRASHERI Deleg. i Qeveris) Z. Kryetar, e zotrioj! Në bisedimet e mëshefta që janë mbajtë, Z. Ministri i P. të Jashtme si edhe neve shpjegimet e duhuna i dhame. Z. F. Vokopola në konviksion të opinionit publik lyp qi të jepen edhe një herë shpjegimet e dhanuna. Mua më duket se Përfaqesuesit e popullit duhet të

marrin gjithë responsabilitetin e duhur dhe të tilla deklara'ta tu shti në mes opinionin publik më duket se janë demagogjira. Se populli ashtë si një çilimi të cilin mund t' a bajsh të qajë ose të qeshi me pakë fjalë; me gjithë ketë mbasi populli Shqiptaë asht i patriotot dhe deshiron të marrë vesht çdo gjë edhe neve po thomi ato gjena që lypsen.

Si e dini qe Shqiperija u krijua mbas luftes Balkanike, atëherë Shtetet e Mdhaja për të mos dhenë shkak që kjo lufte të generalizohet pranuan krijimin e një Shqiperis, po kufite e saj në u benë ethnike gjeografike, e u parapelqyuen vijat e kufinit t' oportunitetit të politikës së pergjithshme. Mbase sandej per shkake të tjera ngjau lufata e përgjithshme, ku Shqiperija hyri përsëri në rezik. Punimi dhe sakrifici i shqiptarëve, ndihma e cirkonstancavet sollli konferencen e Paqës në një shkalle që të pranoj rish formimin e Shqipëris me kufit 1913 posë disa ndryshimeve që i dinë të gjithë. Për ç' ka i përket zonës Shen Naunit Konferenca e 1913 thotë kësisoj:

Vija e kufinit tue kalue nga Qafa e Thanës afer katundit Lin zbritë në Liqen t' Ohris dhe s' andejmë vete deri në Shen Naum.

Kjo fjale deri në Shen Naum asht një gje qi mund të jepet enterpretimi si të duash. Neve si Delegati Shqipnis, dhe Qeverija, natyrisht e kishim për detyrë të mbrojmë enteresat e Shtetit, dhe kësaj fjalë deri në Shen Naum i dham kuptimin qe Shen Nau-

mi i takoa Shqipnis. Qeverija Jugosllave natyrisht mbrojte dhe ajo tezin e vet duke pretendue Shen Naumin. Tashti o ishte e drejta jonë ose fati na favorizoj, Komisioni pranoi qe Shen Naumi të i metesh Shqipnis, ky vendim u dha anë princip dhe vajti në Konferencen Ambasadoriale dhe u pranua prej Këshillë Ambasadoriale persezi (en princip) d. m. th. pa u caktuar vija definitive.

Jugosllavët si e pane qe humbën Shen Naumin benë perpjekjet e tyre dhe deshën që vendimin t'ua ndrojnë në këtë arrallek Komisioni i kufivët vajti persëri në Shen Naum për të caktuar vijën, atëherë persëri pranoi tezen t'onë dhe adoptoi vijën deri te Mamelcn Bullgar, që kësaj zonë e Shen Naumit perfshinte Peshkopen, Lubonishten, edhe gjithë basen e Ceravës me gjithë fushën e Shen Naumit. Por ky vendim i komisionit kur shkoi në Këshillën Ambasadoriale persëri kjo tue marrë para sysh tekstin e 1913 nuk vertetoi proponimin e komisionit edhe caktimin e vijës e la për më tutje, veç kësaj disa nga Fuqit e Mdhë tue studjue tekstin e 1913, rane në dyshim dhe per Monastirin e Shen Naumit.

Disa prej atyne tokave pretenduan që dhanja e Shen Naumit Shqipnis en princip ashte një gabim. Një nga fuqit e Mdhë insistoj për vendimin që qe dhanë en princip.

Me qenë se vendimet e Konferencës Ambasadoriale lypset t'epen a l'unanimitë për të larguar disakordin

në mes të tyre çeshtjen e vendimit en princip është i drejtë a po jo për të dhënë një vendim të pa anhem ja hodhi Lidhjes se Kombevet.

Lidhja e Kombevet tha se kjo ashte një çeshtje Juridike dhe lypset të veje në Gjykatore e Lahajes.

Gjykatorkja dha vendimin në favorin t'one edhe ky vendim ju kthye Lidhjes se Kombevet; kjo vendimin ja paraqiti Konferencës Ambasadoriale, e cila u shtrengue që të rish pranoi vendimin e saj, të caktoj dhe vijën definitive, por para se të caktoj vijën u rekumandoi Qeverive t'interesue-me një marreveshtje miqsore. Marreveshtja nuk mujti me u bë midis dy Qeverive, atëhere Konferenca u shtrëngua të caktojë dhe vijën definitive por për fat të keq nuk u pranua vija që kishim kerkuar në dhe që kishim aprovuar komisioni i kufivët. Konferenca pranoi vij-kufin një vijë e cila shkon përpara portes se Monastirit 750 metra, me këtë, menyre katundet që thame me siper Fusha dhe shumica e Vales Ceraves i mbetet Jugosllavis; Me këtë kufi të çale zona e Shen Naumit humbi gjithë rendesin që meritonte perpjekje; veç kësaj fronte komisionin që të shtynte Delegat e shteteve t'interesuem në një marreveshtje. Neve si Delegat nuk kishim kompetence të hyjme në marreveshtje se zgjidhja e kësaj çeshtje i takonte Qeveris, dhe neve i treguam Qeveris se si ishte puna. Atëherë Qeverija e jonë hyni në bisedim me Qeverin Jugosllave mbasi edhe Shtetet e Mdhë

që na kanë favorizuem na kanë re-
komandue se do të jetë ma mirë që
kjo çështje të zgjidhet miqesisht në
mes dy Qeverive, se kështu të veme në
për dyert e Këshillës Ambasadoriale.

Këtë Këshillë na i dha edhe lidhja
e Kombevet. Qeverija pyeti mendim-
in t'onaë, dhe na mendimin e dha-
me pa rezerve, se një njeri që pranon
një detyrë lypset të marrë mbi vete
dhe responsabilitetin. Burrat e Shtet-
tit duhet të mendojnë thellesisht si
është me mirë për dobi të popullit
edhe të Shtetit dhe mendimin e vet
t'a çfaqë pa frike e pa ndrojtje. Neve
i thame Qeveris që nuk shoqim t'ndon-
ji inkonvenient që Qeverija të hyjë në
marrëveshtje drejt për drejt me Shtet-
tin fqinj, dhe i thame që Qeverija në
vend të Shen Naumit të marrë Pesh-
kopen që atje kemi një pjesë të po-
pullit Shqiptar, dhe si kur ay katund
të mbetet jashtë ata shqiptare do të
humbasin kombesin e tyre. Në këtë
katund banojnë afër 60 familje shqip-
tare dhe ky vend ashtë kater here ma
i madh se çë është pjesa e Shen Nau-
nit; veç kësaj tue pase na Peshkopen
sigurojmë dhe rrugen Korçë, Pogra-
dec, Elbasan, me të cilin katund për-
fshihet edhe ana e sipërme e Valates
të Ceraves. Këtu kemi kater fitime
dhe inkonvenienti ashtë humbja e ka-
ter murave të Monastirit të Shen Nau-
nit. Këtu me duket se nuk po sakri-
fikojme gjë përkundrazi kemi një avan-
tazh. Si kur t'ishte se Shen Naumi të
na ishte dhanë n'at vijën e kufive që
kishim kerkue në, atëhere doemos do

të kishte pasë një randesi, po ashtu
si e ka caktue Konferenca Ambasa-
doriale nuk kemi ndo një dobi.

Tani vim tu Vermoshi. Bota paa-
deh se neve humbim Vermoshin; kjo
zotrinj nuk ashtë e vertete, se Vermo-
shi na mbetet neve, Vermoshi përbe-
het prej kater Valatave prej Shkrapa
Tushes, Vuçipotok Lamrajes e Velo-
pojes. Një pjesë e kësaj Valate d. m.
th. anen e pritimit të Volopojas i
japim Jugosllavis, pse atje janë disa
pyje të Kuçit dhe ne për karrakolle
do të ngjajnë kurdohere mos marrë-
veshtje. Karshi kësaj pjesë Jugoslla-
vet na japin neve këhtesina të tjera.
Midis lehtesinave që na jep Jugoslla-
vija ashtë tregtija e lirë në Jakovë e
në Diber pa pasaport e pa taks do-
ganuer. Pastaj len të lirë ato që kanë
toka në kufi me i punue me marrë
prodhimin e tokës se tyre, Na Jugos-
llavis i kemi kerkue një copë bjeshkë
që ndodhet në mes të Baices e të Li-
bovices që ashtë proprieteti i Bajra-
kut të Vuklit. Un Qeveris mejtimin
t'em ja kam thanë, tashti Parllamenti
e Senati të bajnë çka të duan. Tashti
zotrinj kjo ashtë në duar t'uej në da-
çi e pranoni, në daçi jo, dhe seicili
duhet të japi vendim me konsiance.
Si të doni panoni.

Z. M. LIBOHOVA (Zav. i Min, J.).
Zotrinj! Me duket se Z. Delegati
gabimisht tha se Qeverija ka dhanë një
vendim për shkembimin e Sh. Naumit
me Peshkopen. Qeverija Zotrinj nuk
ka dhanë ndonjë vendim, dhe çështjen
i u a paraqet Zotnis S' uej për ve-

ndim. Në asht se Zoterinja e Juaj pranoi qi të bahet një shkëmbim, atëherë Qeverija do të hyejnë në marrëveshje dhe kuer t' i mbushet mendja qi shkëmbimi asht për dobi të popullit e të Shtetit, e nuk i bje dam si moral ashtu material do të hyen në pazarllek, për ndryshe Qeverija nuk ban një shkëmbim.

Bravo.

Z. M. KASSO: Zoterinj! Per sa na e shpjegoi Qeverija e Z. Delegati i jonë qi kemi në komisionin e kufivet si me dyër të mbylluna ashtu me dyër të hapta kuptonet që dobija e jonë eshtë të pranojmë një shkëmbim. Kuër të marrim një vendim të tillë, neve jemi sigur se doemos do të shikojmë si asht ma mirë për Shtet e popull, dhe bes min qi populli na ka dhanë, do t' a mbajmë e do t' i rrejme interesat e tija. Në vendimin qi do të japim Zoterinj, nuk duhet të mejtonemi si egoist, po përkundrazi duhet të mejtojmë si asht interesa e popullit e Shtetit. Në vendimin qi do të japim lypset të mos veshtrajmë se do të disprohet populli apo se ç' do të na thotë ky, se populli rri llarg këtyre çështjevet të cilat na i ka lanë në dorë neve qi jemi përfaqesuesit e tij. Zoterinj! Unë për f'pjesen t'ime me ndergjegje të plote, pas shpjegimevet qi na u dhanë dje e sot, tue e marrë mb'i vete resposabilitetin i rekomandoi Qeveris të mirret vesh me ata qi asht nevojë, dhe t' i japin instrukcionet e duhuna delegatit t'onë Z. Mehdi Frasherit, i cili me duket i ka

mprojtur shumë mirë të drejtat t'ona, qi çështjes se kufivet të mvarun midis Shtetit t'ën e Jugosllavis t' i epet një përfundim sa ma shpejt.

Per këtë çështje kam formulue një vendim, të cilin asht nevojë t' a marrin Dy Dhomat: Sot, tue u mbledhun së bashku Dy Dhomat, të cilat për-bajnë pushtetin legjislativ, si ndigjue-ne me dyër të mbylluna shpjegimet, arësypet, si dhe mendimin e Z. Ministrin të P. të Jashtme e të Z. Mehdi Frasherit, delegatit t'ën prane Komisionit të Kufivet, për çështjet e mvaruna të kufinit shqiptaro-jugosllav, dhe si ndigjoj raportin e paraqitun prej Komisionit mixt të Dy Dhomave, autorizoi Qeverin për t' i dhanë kësaj çështje një përfundim sa ma shpejt si pas nevojave e interesave të Shtetit, t' i japin delegatit në fjalë. Z. Mehdi Frasherit instrukcionet e duhura për këtë çështje,

Zgjidhja e kësaj çështje asht me të vertet një idhërim për neve si Shqiptar por asht edhe një idhërim vëçanerisht për në Ortodoks se humbim Monastirin e Sh. Nuamit. Në shumë Shtete Qeverit kan ardhë në një pozitë të keqe të pranojmë me një herë gjera qi nuk i do populli. Çështja e e Sh. Naumit më kujton çështjen e Mollall-kut qi Konferenca e Berlinit, si në Konferenca e Ambashatorëvet Sh. Naumin, ja kishi dhanë Greqis. Qeverit e asajë kohë-nuk qje e mundur t' a merrnin këtë vend, po humen edhe të tjera dhe si erdhi në fuqi një Komodoro e morë Qeverin në

dorë i dha fund kësajë çështjes e pranoj ma pakë se eptë Konferenca e Berlinit. Asht e vertet sek kur ky erdhi të mirte autorizimin nga Dhoma e Deputetve, at-herë janë gjindun shumë njerëz të cilët kan kërkue t'a dergoj në gjyqë të natë, dhe at-herë Komoduro ka thanë; si për të mirën e Shtetit qi pranova ja e qi pranova, ashtu edhe për të mirën e Shtetit vete në Gjyq, dhe tha se populli dikur do të ngrehë Statuen. Dhe me të vertet nuk shkoj shumë kohë dhe populli i Greqis sherbimet q'i kishte ba At-deut i a njofti. Qeverija ndofta ka frigë me marrë një vendim të tillë, po neve lypet t'i japim korajo e mos të veshtrajmë që thotë populli, po të marrim responsabilitetin për sipër dhe t'a autorizojmë Qeverin, kësajë çështje t'i japim përfundim si e do nevoja e interesi i Shtetit, një orë e ma parë.

Z. M. LIBOHOVA: (Zav. M. i Jashtme) Qeverija qi asht ne fuqi nuk ka asnjë frigë në detyren e sajë. Ketë fjalë ja këthej Z. së Tij.

Z. K. MIEDA: Z. Kryetar, zz. Senator e Deputet! Sa për çështjen e Sh. Naumit Z. Delegati i Shqipnis pranë Komisionit të Kufivet na dha shpjegime të shkoqituna, të cilat, unë sa për hesapin t'imë, i quej të mjafta-

Tue e njoft burnin e bujarin e fqinit t'onë, dishroj të japë një mendim në hesap të kesajë çështje një grimë ma të gjatë. Z. Ministri i P. të Jashtme me fjale qi na tha na dha një freski, na tha të na autorizoni me në

pazarlleqë, e na do të punojmë si asht ma mirë për Shtet e popull, e sikur u banë këtu fjalët kotum. Vermoshi a Velopoja për hesap t'em ka një rendësi shumë të madhe, dhe mbase këtu flitet për shkëmbim tokash, lutem qi me fjalen shkëmbim të hyen Hoti, Gruda e Trepshi. Po t'i epen këto vende Shqipnis at-herë hinterlandi Shkodrës do të smadhohet dhe Shkodra me këtë mënyrë do të gjejnë një kollajllek për me jetue. Me duket se hëjo nuk asht një gjë e madhe, dhe lus të dy Dhomat t'a autorizoj Qeverin të bajnë një shkëmbim të tillë, se sa për pjesat qi përmendë Z. Delegati i jonë nga Jugosllavija si shkëmbim, un për hesap t'em jam i mendimit, si me to si pa to.

Z. N. KIÇI: Prej raportit të komisionit të dy Dhomavet q'i u këndue këtu u kuptue se po të bajmë një shkëmbim kësisojt do të kemi shumë kollajlleqe pse po na u çilkan rrugat, se tregu do të jetë i lirë, se nuk do të na marrë taksë Doganore, taksë pasaportash etj. Këto gjana mue nuk më gëzojn aspak se po na lanë si një trup pë kamb e pa duerë. Vermoshi Zotërinj, për Malëci t'ona ka një rendësi të veçantë dhe për to d. m. th. humbja e fikja. U lutem Z. s' Uej të mendoni pak se ç'po hjekun Malcinat t'ona qysh prej vjetes 913- Gadi 100 shpi prej Kelmenjt, Nikëqit e Vuklit kan vaië m'atë anë e po dalin për ditë pse s'kan jetesen. Nuk asht kollaj Zotërinj me denue një njeri për vdekje para se të vdesin dhe

prandaj u lutem shumë këtë çeshtje t' a lamë për në vjeshtë.

Z. S. BLOSHMI: **Z. Kryetar!** Si e dinë të gjithë shokët e ndershem të kesaj Asemble, i vorfeni populli Shqiptar lirin e vet e ka fitue me mundim të vet, kur se Shtetet fqë lirin e tyre e kan fitue me mprojtene Shteteve të mëdhaj. Kur Serbia ka marrë lirin e vet ka gjet mprojtje plotë te Rusia; gjith ashtu Rumenuja, Greqin e Bulgarin e kan mprojt krejt fuqit e mëdha, dhe të mjerin popull Shqiptar, qi kurdoherë asht mundue për lirin e vet i kan vue shkopin para, dhe sikur t' ishte për Projtjen e të tjerve populli Shqiptar nuk do t' a kishte lirin e tij. Të flasim pak mbi istorin e këtij populli.

Në 1878 kur ishte okupacioni i Turqis e Konferenca e Berlinit kishte da qi disa toka të Shqipnis t'u epe-shin të tjerve dhe Tyrqija po i epte at-herë një Abdul Frasher mori inicjativen e formoj ligen istorike të Prezendit ku Shqiptarët vendosne t' mbajnë tokat e tyre. Ai qi kishte sundimin në dorë dergoi Dervish Pashen qi t' i shkelte e t' i lëshojnë, po Shqiptarët prap e mbajten lirin e tyre. Ardhi lufta balkanike, dhe kujtoj qi edhe neve si pjestarët e një pjeses t' Europes, e jo si aziatikë, do të na u njifshin të drejtat t' ona, po mjerisht prap na u shkelen, po shqiptaret me fuqit e veta e rrejten lirin. Ismail Qemali, tue pasë për rreth vedi mjaft trima Atdhetar, ngriti flamurin e Shqiperis. Në 1920, kur mbaroi lu-

fta e përgjithshme, sado qi nuk kishim marrë pjesë, shum gjak kje derdhë në favor të fuqivet aleatë, p. sh. batailjoni i Korçes mori pjesë në fitimin glorios të Fuqivet Aleate, po mjerisht të drejtat e Shqiptarëve nuk u muren para syshë. Aso kohe një Kryetar qi sot po kryeson këtë mbledhje **Z. Eshref Frasheri** bashkë me Kryetarin e Republikës **Z. Ahmet Zogun** formuen kongresin e Lushnjes dhe e shpetuen prap Shqipnin. Ambicjonet e intrigat e disavet e shtinë Shtetin në rrezik, po vullndeti i fortë i ketyre njerzvet e i popullit shqiptar e shpetoi prap Atdhen e dashun. Sot prap po na hapet një çeshtje me randsi, deri sot ishte fjala me marr, e sot po na duhet me lanë. Dalë të shofim njihere, u lypet me lanë apo me ndrue; E drejta e jonë ka humbë ç'me kohë e jo sot, edhe shumë toka të Shqipnis kemi bjerrë e jo vetem keta 4 copë mure të Sh. Naumit e një pjeses të pyllit të Vermoshit. Këto karshi humbjevet të përparshme janë fort të vogla, po me gjithë se janë të vogla, mos-pasja e tyre për në asht e idhët, pse këto kanë një randësi politike, strategjike e historike. Po kur kemi 1 Milion e ca Shqiptar qi janë jashta kufinit t' onë, ato 4 mure nuk mund të losin një rol.

Si na tha edhe i nd. Delegati i jonë **Z. M. Frasheri**. neve kur kishim ndër mend Sh. Naumin, mendoshim një Sh. Naum me rrethinat e saja, mejtoshim atë kufi, ku ushtritë aleate luftoshin karshi të tjeret. Ky ka qenë

nji kufi ideal, dhe mbretërit e Mdha-ja lypsesh ket kufi t'i a epshjn Shqipnis po mjerisht na apin vetem 4 muret me një largesi 760 m. Ç'rol mund të losin e ç' randësi mund të ketë Sh. Naumi me këtë largësi e kupton secili. Sikur të kishte rrethinat atëhere po, do të kishte randesi, përkundrazi në lindja na hyen ma thellët, dhe katundet të banueme prej Shqiptarësh po i mbeten fqinit t'onë. Po shofin se fquiu i jonë, sa do qi Mbretnit e Mdha e Gjykatori e Naltë e La Haies na e kanë dhanë neve, nuk po donë me e lshue. Mbretnit e Mdha kur kanë formulue atë vendim, me njanen dorë na kanë dhanë e më tjetren na kanë marrë, e na lanë në një grindje të merzitshëm qi nuk po dijmë si të dalim. Tashti, për një pikë të tillë a lypet të hapim një luftë? Të thuesh jo, asht keq, të thuesh po, poja ka matatë e veta. Me qenë se Mbretnit e Mdha na kanë dhanë vetem 4 muret e monastirit të Sh. Naumit, dhe Jugosllavia na proponon një shkëmbim me Peshkupen me tokë 4 herë ma teper e ku banojnë 50-60 familje shqiptarësh mbassi Sh. Naumi me caktimin e kësaj vije e humbi randësin si ekonomike si strategjike, unë jam i mëndjes qi me konditat qi përmendë raporti i Kom. të Jashtëm të Dy Dhomave t'i epet autorizimi Qeveris të hyen në marrëveshje me Qeverin Jugosllave për një shkëmbim miqësisht.

Tani vimë tu çështja e Vermoshit. Si tha i ndershmi delegati i jonë Z. Mehdi Frasheri, këtu nuk asht çështje

se po japim Vermoshin, jo Zoteni, Vermoshi na mbetet neve, neve japim vetem një pjesë të pyllit të Velopojës dhe për këtë po na epet një tjetër. Pra, duhet të mos bajmë demagogjira, se të drejten t'onë e dijmë të gjithë, po nuk kemi forcën t'a marrim.

Të kemi kurajo të përmbushim detyren e randë qi na ka ngarkue populli, se populli do qetësi, do punë, do bukë, dhe mbassi po na japin një tokë 15 herë ma të madhe t'i japim autorizimin Qeveris dhe mos kujoni se me pasjen apo mos pasjen e Sh. Naumit populli do të lulezojë, se populli do të jetë i lumtur me Qeverin e me përfaqesuesit e tij, kur keta t'i sigurojnë qetësin e bukën. Sot në këtë Asemble kemi ditën e mrapshme të kufivet shqiptar se po i japim fund çështjes së kufivet mb'anë të Jugollavis. Çështja e kufivet mb'anë të Grekut asht mbarue edhe tani mbetet çështja e kufivit shqiptaro-jugosllav qi me marrëveshje qi do të bajnë Qeverija do të kryhet, dhe kështu do të ngjallet miksija fqinjore e do të lidhim të gjithë ato traktate tregtije e ekonomije për të cilen kemi nevojë.

Bashen 5 minuta pushim e pas 5 minutash, mbledhja mbështjellët prap.

Z. KRYETARI. Shomica asht, mbledhja hapet.

Z. XH. DINO: Z. Kryetar, ZZ. Senator e Deputet! Të ndershmit parafolsë e kan shpjegue çështjen fare mirë. Mue si relatori i komisionit të përbashkët kam detyrë, shkoqis pika si

nga pikëpamja ekonomike, si nga pikëpamja materiale. Pikë sparit kemi folur për prestigjen e kombit Shqiptar; domos prestigj për në asht një shumë e madhe, po këte e kanë edhe të tjeret. N' asht se kemi ba me tinge, këto janë ba edhe pertej kufinit t' onë. Për t'i u sjellun një shembell Z. S' Uej, do t' i thamë, se Mbreti e Mbretënesha e Jugosllavis vanë e panë Sh. Naumin dhe mos pandeheni se këjo asht një çeshtje vitale për në, po edhe për ata. Kush asht ai Shtet që mund t' insistoj për prestigj? Mue më duket se përgjithësisht kanë të drejtë t' insistojnë ata Shtete që janë të fuqishem. Si kur të bajmë fjalë për prestigjin e Francës a po t' Igjilterrës, ata kanë hak t' insistojnë. kur se Shtetet e vogla janë në një pozitë ndryshe. Raporti i komisionit ka shumë pika materiale e ekonomike për në, po si duket këto nuk u muren prej disave aspak parasyesh. Këto pika duhet t' i kujtoj dhe një herë. Në raport thomi që karshi këter mure të Sh. Naumit, Qeverija Jugosllave na jep toka këter herë ma të medhja, oa jep dhe një katund të banuem prej Shqiptarësh prej afro 100 famillesh Shqiptar; nga ana tjetër Qeverija Jugosllave na jep edhe Valaten e Çeravës, prej të cillës mund të kemi shumë avantagje. Kufini që asht propozue asht n'avatagje t' onë se siguron rugin Pogradec, Korçë e Elbasan.

Vimë tashti të çeshtja e Vermoshit. Parafolsit e ndershem e shpjeguem fare mirë se neve nuk japim Vermoshin, po japim vetem një pjesë të vo-

gel. 1/4 d. m. th. një pyllë të vogel. Si na tha, Z. M. Frasheri, dhe edhe sot edhe në kohë të Turqisë n' ato vende ishin grindje. Pse t' i mbajmë gjithnjë edhe sot ato grindje; më duket se asht një avantagj për në t' i apim fund.

Midis të dobinave të tjera që do të kemi, sikurse shkruhet edhe në raportë Shqiptarët do të kenë liri të plotë të hyejnë e të dalin pa pasaportë e të bajnë tregti pa pague taksë doganore.

ZANA : A asht zyrtarisht këjo...

Z. XH. DINO : Un nuk iam zyrtar po Qeverija le t'a thonë, dhe un e admetoj në këto baza n' asht se kristalizohet këto fjalë. Pastaj katundet e rrethënat e Gjakovës, të Dibrës e të Prezendit do të kenë liri të plotë të tregtojnë pa pague taksë; sot për sot gjithë këto katunde gjinden në një gjendje fare të vishtirë nga shkaku se nuk kanë një pazar.

Këtu asht një interesë reçiproke. Pastaj do të kemi shumë avantagje të tjera prej akordeve të ndryshme që mund të bahen midis Shtetit Shqiptar e Shtetit Jugosllav. Ç'do akord kërkon atmosferen që të dy Shtetet limitrofe të jetojnë në relacjone miqësore, se ndryshe akordet nuk mund të bahen. Marrim çeshtjen e Fjumes: Më gjithë që Jugosllavija ishte një Shtet i mathë, me qenë se një Shtet i mathë nguli kamb për te, ju desht me gjetë një modos-viventi për të mprojtun interesen e përgjithshme, dhe Jugosllavija bëri një sakrific tue e lëshue

Fjumen Italis, dhe Italia nga ana tjetër lëshoj Jugosllavis porto Baros. Kur Shtetet e mëdha bajnë të tilla akorde, pse neve një Shtet i vogël mos t'i bajmë.

Z. F. RUSI: Ato vende ishin t'Austris

Z. XH. DINO: Sovraniteti nuk ka ken i pranuem. Më duket se çështja u shpjegue mjaft edhe se i cili prej nesh si mbas ndërjegjës të japin një vendim.

Z. F. RUSI: Z. Kryetar! Në fjalën që mbajti Z. M. Frasheri Delegati i jonë në komisionin e kufive na tha se komisioni i kufive në vijën e Pogradacit pat vendos kufinin natyral, po çështja kur shkoj në konferencën e Ambashatorëve, si mbas kërkeses së bame prej Qeveris Jugosllave, ky vendim ju referue Lidhjes së Kombeve dhe s' andejmi shkoj në gjykatoren e La-Haies dhe atje u vertetue e drejta e jonë. Prej andej këtëj prap në konferencën e Ambashatorëve e cila që të vertetote kufinin natyral, bani një ndryshim në favor të Jugosllavis dhe caktoj një kufi në të cilin mbeti vetem ndertesa e Sh. Naunit. Më këtë mënyrë konferenca plotësoj indirekt dëshirat e Jugosllavis në koriz t'onë. Nga këjo kuptohet se të vegjlit nuk kanë përkrahje, se në koriz të vogjelëve jepen vendime e i fortë gjithmon ka të drejtë.

M'anë të tjetër për me plotësue dëshirat e Jugosllavis, thohet Qeveris Shqiptare meru miqësisht me Jugosllavin.

Kundrejt kësajë proponimi që bëhet Qeveris Shqiptare me ba një shkëmbim tokash nuk e di a asht një sodisfacion për Shtetin Shqiptar, këjo asht një çështje që do të gjykohe mandej; po me qenë se Shtetet e mëdha nuk na përkrahin, për me mbajtë relaçione të mira me fqinit t'onë, edhe un jam antar që të pranohet që Qeverija të hëj në marrëveshtje, tue u mbeshtetur në porosinat e Qeveritarëve të mëdha, e që kanë besim të plotë se t'a ruejnë nderen e Shtetit t'onë.

Z. R. FICO: Zoti Kryetar e Zotni të ndershëm!

Të katër muret e Kishës së Sh. Naunit për mue nuk kanë ndonji vlefte thuhet se për këto do të na japin Peshkopin, ku do të ketë edhe atje një kishë. Pylli i Velipojes edhe ky ka qenë gjithmonë edhe në kohë të Turqis shkak grindjesh.

Kam qenë i vogël, kur ishe në Shkodre se kishe baben t'em kadi atje, dhe e mbajë mend kur ishte Qerim Pasha vali në Shkodre patë ngjajë ngatresa aqë sa Qerim Pasha u çmend dhe iku e la Shkodren. N'emmen të drejtësis nderkomtare do të donja që e drejta e ilamit të Gjykatores së naltë të La-Haies, andra e diftueme prej Lidhjes së Kombeve pralla e persritun prej Konferencës s' ambashatorëve për nderin e njerziste respektohesh do të donja t'a kishim ket sodisfaktion, po mjerisht fati i jonë nuk po na do, Shqipnija pësoj operation mbas operacionit, humbi Kosoven, humbi Çamërin humbi 1 Mi-

lion e ca prej bijvet të sajë qi gjinden Jashtë Kufinit, tashti po i bahet një operation tjetër. Na thonë të japim Velopojen, të japim Sh. Naumin. Po edhe këto do të i a japim ! Due të them Z. Kryetar se e drejta nuk ka vlef-e, kush ka fuqin, ai e ka të drejten në dorë!

Mbassi do t'i humbasim këto vise e do të pësojmë prap një operation mbi kurrizë t, Atmes s'onë ne mos tjetër Qeverija e jonë të përfitojë nga ky shkëmbim të kerkojë shkollat shqipe në Kosovë ku kemi ma se një Million vllazen t'onë, të kerkojë me dergue Konsulloz në Shkup, e ne Prizend Serbit, në Shkodrë, ku kanë vetem 1500 serbofon kanë Konsullat dhe kanë shkollë. Jemi të shternguem t'i japim lejen Qeveris s'onë të hyen në marrëveshje me Qeverin Jugosllave, po lypset të dihet se këjo asht një plagë e pa-sherueshme në zemer e në truët t'onë, e sikur pritën Serbit 4 shekuj per të realizue idealin e tyre, ashtu do të presim edhe neve, atë oren e bekuar qi drejtësija do të munda fuqin dhe do t'i drejtojmë djemët, nipët e sternipët t'anë, dhe dikur këmbazi, duerazi, barkazi do të vemi në Kosovë nen hijen e shkabës dykrenore.!

Pra i jap lejen Qeveris, dhe e porosis edhe njëherë të ngulin kembë për të dergue një Konsul në Shkup e Prizend e të çelin shkolla shqipe atje, se të drejtat janë reciproke, se sikur Serbit kanë Shkollë e Konsullade në Shkodrë ashtu duhet të kemi edhe në atje.

Z. TEF GERA : Z. Kryetar ! Sa do qi nuk jam i mendjes qi të bahen këto shkëmbime duhet të pyes komisionin i cili na dftoj se kan me i ardhë shumë dobina popullsis së Dibrës e të Kosovës, se kan me hye lirisht e pa pasaportë e s' kan me la taksë doganore për gjana qi të çojnë në jugosllavi. a eçdi se kemi disa katunde Anen e Malit e Krajen të cilët bajnë tregti me Shkoder. Për këto si edhe për punë t' ujit qi na ka mbledhë e porosis Qeverin qi të hyejnë në marrëveshje me Jugosllavin.

Z. EREBARA : Tani do të baj pak istori e këtij evenimentit të ri.

Po thuhet katër muret e Monastirit të Sh. Naumit, po Zetërinj, kater mure jan tyrbja e Sulltan Muratit e Kisha e Deçanit. Po thohet se Jugosllavija e kë kon S. Naumin se ky shejt paska qenë Sllav. Isterija Zotëni asht në mejdan. Që në fillim të Kristjanizmit qysh në kohë të Romakëve afer Shekullit 9-10 qindron ky Monastir. Në kohë të Car Boris të Bullgaris asht një Bol. Bogdanit qi ka qenë në 1751 Argitpeshk në Ohër. Ky i shkruen Papës me atë Bal qi po më vinë shumë pengime nga ata qi nuk flasin gjuhen e këtij vendit. Papa i përgjegjet se asht n' interesës të rishë atje. Ortodokëst qi nuk flitëshin gjuhen shqip nga njena anë dhe Shqiptarët qi ishin rethë e rotullë nga tjetra anë, ngrëhen e bejnë një shkresë e ja dërgojnë Ipeshkvit edhe ky ja çon Papës dhe Papa i thotë ban ç'ka të duesh. dhe ky ngrehet e shkon në

Shkupë.

Konferenca na ka rejtë «Selam aleqem këndeje e aleqem selam andej». Sa për qi ate thotë Delegati i jonë se janë kater mure e nuk ka asnjë vlefte materjale e morale, vetet ashtu asht...

Për mos me shkue me gjatë tham t' autorizojmë Qeverin edhe baj apel në patriotizmen e tyne t'a shkatrojnë ketë punë si të jetë e udhës.

Z. F. VOKOPOLA: Z. Kryetar! Si u këndue ma përpara raporti i komisionit miksi, kërkova lejen të mbaj, fjalë e mbasi çeshtja të bisedohesh gjanë e gjatë riservova fjalen t' ime për për së dytit. Z. Kryetar! Kishe arësye të plotë qi kërkova të na epe-shin shpjegime, të riheshin mendimet e të zhvillohesh çeshtja përpara mble-dhjes. Nuk pata frigë nga responsabi-liteti kur kërkova shpjegim e edhe Z. Delegati i Qeveris Mehdi Frasheri, tuke marrë responsabilitetin mbi vedi ato shpjegime i dha. Z. Kryetar! Se cili qi ka marrë një detyrë për sipër mendimin e vet duhet t'a thotë pa droje.

Qellimi i jem ishte qi zotimet qi kemi dhan kundrejt popullit, të tregoj se i kemi mbajtë, qi barra mos të randojnë mbi në se populli sot me vesht e vet kuptoj se si kan rjedhë punët.

Z. Kryetar! Si e dini fare bukur Zotërinj, Shteti përmbahet nga kombi toka e organizata e Qeveris. Kur cenohet toka, asht cene krejt organi-zata. Nga Bisedat qi u mbajten këtu mbi piken e Sh. Naunit e mbi piken

e Vermoshit, kuptohet se nuk lamë toka të medha, dhe kuptuem se të gjitha propagandat qi janë ba mbi këto pika e deklaratat e Shtypit nuk paskan qenë të drejta, dhe e drejta e jonë nuk qenka pranue plotësisht prej Konferencës s' Ambashjatorëve. Simbas shpjegimeve qi na dha Delegati i jonë Vermoshi i mbetet Shqipëris e vetem një pjesë kërkon Qeverija Jugosllave.

Sh. Naumi n' asht lan në, vetem në një qark 750 metrash. Shteti sikur se thaçë përmb het mbi trij fuqi dhe vjen barasimi vetiut, nga njëna anë lamë e nga tjetra marrim. Z. Delegati i Qeveris, si edhe relatori i komisionit na shpjeguen fare mirë edhe na thanë se lamë Sh. Naumin me një region 750 metrosh, dhe në tjetër anë marrim katundin e Peshkopezës, ku banojnë 50-60 famile Shqiptare me 500 shpirt.

Këjo vepër a cenon principin e kombit dhe a siguron interesen e tij?

Un jam i mendjes,-duhet të kemi koragjo civile e t'a thomi çeltas-, se këjo vepër nuk cenon principin e kombit e jam i mendjes t' autorizojmë Qeverin të hyejnë në marrëveshtje.

Sa për Vermoshin oratorët e nder-shem e shpjeguen çeshtjen fare mirë dhe veçanërisht dhe ma tepër ata qi kan qene në Shkodër, se për pyllin e Velepojës paskan qenë kurdoherë konflikte, paskan qenë shkaktue gjith-mon grindje. Dhe këtu marrim e japim, dhe nga ana tjetër fitojmë letë-sina tregtije e komunikacioni etj. Këto

janë sigurime materjale.

Pika e dytë asht responsabiliteti moral që mban kombin sikur një njeri që e mban nderi, dhe mbi këtë pikë foli relatori i komisionit si cili pruni shembell Shtetet e tjerë e tregoj fitimet morale që erdhne prej marrëveshtjeve se sa na e quejmë të cenueshme.

Nuk do të flas me gjak të nxetë, se për me folë mbi këtë çështje duhet të jemi të fort, të jemi të gatitëshem. Nuk do të flas si vjershator, do të flas si shqiptar me lutje, jo vetëm për kombin Shqiptar, po edhe për kombin Balkanik i cili nuk asht tregue aqë zemer gjatë si kombi Shqiptar. Më këtë godinë kemi bisedue sa herë mbi pa drejtësi të që na janë bënë nga fqint t' onë; këtu kemi pasë rastin të marrim fjalën për të drejta tona që në ç' do mënyrë na janë shkelë, jo se kemi heshtë, po kemi qja.

Me gjithë se valet remyese kanë dasht t'a fshinë nga faqja e dheut kombin Shqiptar, fuqija jetike, fuqija misterioze asht ajo që na ka mbajt dhe do të na bajnë dhe e drejta, mos sot, neser do t' a gjejnë vendin e sajë.

Tue përseritun fjalët e Z. R. Ficos, Qeverija kur të jap e të marrë të siguroj dobina materjale, po t' i japin rendësi edhe pikës së morale se deshira e popullit Shqiptar asht që këjo grindje me fqin t' onë të marrë fund. Djelmt e Balkanit duhet jenë të lidhur njeni me tjetrin e nuk do të jetë e mundur që në sinisin Balkanike të roj-

më në grindje e në zjermë.

Sot prandaj i lutem Qeveris që pikës morale t'i apin rendësin ma të madhe e sot t'i epet fund kësajë çështje me deshir që të realizohen marrëdhënjet miqësore midis të dy Shteteve.

Edhe un e jap votën t' eme tue u bindun shpjegimeve të dhanuna, e me kondicion që baza e marrëveshjes të permbahet me shpjegime që na dhanë Z. M. Jashtëm e Z. Del. M. Frasherit.

Z. KRYETARI: Çështja më duket u bisedue mjaft dhe më nepni lejen të ju japë diea shpjegime mbi Art. 2 të Statutit. Ne asht se përfundimi i kësaj çështje është për një shkëmbim tokash, pa u ndryshue art. i Statutit nuk mund të bëhet se atëherë bëjmë një veprë antikushtetore.

Prandaj duhet ma përpara t'i shtojmë një paragraf të vogël art. të Statutit dhe si të pranohet ky atëherë mund të vihet në votë e të marrë çështja përfundimin e duhur. Artikulli 141 i Statutit thotë se ndrimi i Statutit bahet me dy të vretat e votave të mbledhjes legjislative tue u mbledhë dy Dhomat bashkë. Pa bandidimin e këtij artikulli në mënyrën si e cakton art. 142 asht e pa mundur të vihet në votë e të përfundojmë këtë çështje.

ZANA: Jemi d' akord.

Atëherë ne e shifni t' arësyeshem, neser n' ora 9 mblidhen të dy Dhomat veç e veç edhe japin vendim mbi

BISEDIMET E DHOMËS SË DEPUTEVE

shtojcen apo ndrimin e Art. 2 të Statutit. Ne u pronoftë prej të dyjave, ora në 10 mblidhemi së bashku dhe vazhdojmë në bisedim e i japim përfundim çështjes qi kemi në dorë.

Pranohet.

Sekretari
Spiro Papa

Z. KRYETARI : Atëherë sot pushojmë, edhe nesër të Dy Dhomat mblidhemi së bashku.

Mbledhja mbyllet n' ora 7 pas dreke.

Kryetari
Eshref Frasheri

Mbledhja E 29.

E Shtunde, më 18 Korrik 1925 ora 10 para dreke

(Kryeson Kryetari : Z. M. Kasso)

Këndohet emnat e Deputetve e mungojnë ZZ:

A. Hastopalli, K. Kosturi, B. Begolli, B. Hamdi, B. Frasheri, H. Delvina, H. Vrioni, J. Urshdi, L. Llogori, M. Tutulani, Q. Durmishi, Q. Virioni, R. Mati, S. Popa e S. Stavri.

Z. KRYETARI : Zo'ërinj ! Fillon mbledhja.

Këndohet një shkresë e Kryetarit t' Asemblesë Legjislative.

P. T.

Kryesis së Senatit e Dhomës së Deputetvet.

Kam nderin me i bamë të njoftun asajë P. T. Kryesije se Asembleja Legjislative e përbame prej Senatit e Dhomës së Deputetve, e mbledhun së bashku mbi proponimin e Shkel. Kryesis Republikës në mbledhjen e vet me 17-VII-925, mbasi bisedoj gjatë e gjatë edhe mbasi ndigjoj shpjegimet e Qeveris e veçanërisht të Delegatit Shqiptar në komisionin e kufive Shqiptaro-Jugosllave, mbasi e studjoj edhe raporin e komisionit të P. të Jashtme i përbamun prej Misave të dy Dhomave mbi çështjen në fjalë, për të qenë konformë m' artikullin 141 të Statutit, vendoj me unanimitet votash, të mbledhen të dy Dhomat

sejçila nder mbledhje të veçanta për të marrë vendimin e duhëshem me dy të tretat votash mbi vumjen e një shtojcës Art. II. te Statutit, për me muejt pastaj, në themel të këtyne vendimeve me ba mbledhjen e përbashkët t' Asemblesë Legjislative dhe kështu me i dhanë fund një herë e përgjithmon çështjes të kufinit Shqiptaro-Jugosllav.

Prandaj, i lutem asajë P. T. Kryesije me u ndermjetësue qi mbledhja të bahet sot.

Pritni nderimet e mija,

Kryetari i Asemblesë Legjislative
Eshref Frasheri m. p.

Tiranë, me 18-VII-1925

Z. KRYETARI : Neni II. i Statutit ka një të mbet se thotë :

“Republika Shqiptare, asht indipendente, e pa-ndame, tansija e tokës e saja e padhunueshme edhe toka e sajë e pajertueshme.”

Si e shifni nuk ka një shtesë qi e kan të gjithë Statutet e botës, dhe shtesa qi do të vihet asht këjo: “Aneksimi, shkembimi i tokës kombtare bahet vetem me dy të tretat e votave të dy Dhomave të Pushtetit Legjislativ të mbledhuna bashkë. Çështja u bisedue në ditët e kalueme e tre-

gonet nevoja e një Shtojcës.

Z. XH. DINO : Për këtë formulim që do të bahet a jeni marrë vesht me Kryetarin e Senatit.

Z. KRYETARI : P. Zotërinj, jemi marrë vesht me Kryetarin e Senatit që të bahet këjo shtojcë.

Z. XH. DINO : Po për formulimin, Z. Kryetar.

Z. KRYETARI : Këtë e cakton Dhoma e Deputetvet vetë.

Z. P. POGA : Nuk kemi të drejtë të bajmë formulimin, po vetëm duem të ç'faqim a asht nevoj të bahet këjo shtojcë.

Z. KRYETARI : Për mbi këtë çështje a ka njeri fjalë.

Z. F. VOKOPOLA : Si Mbas urdhënave Shteturore e si mbas Art. 141 të Statutit kur asht nevoj për të bërë një ndrim, mbledhen dy trupat legjislativë dhe japin një vendim. Neve këtu kur u këndue letra e Kryetarit Asemblesë Legjislativë kuptuem se do të bahet shtojca e cila asht e nevojshme; sa për formulimin nuk mund të bahet veç se kur të mbledhen të dy Dhomat së bashku.

Z. KRYETARI : Vihet në votë propozimi i ZZ. F. Vokopolës e P. Poga. Kush asht antar që Art. II i Statutit t'i bahet një shtojcë të ngreh dorën.

ZANA : Të bahet nominale...

Z. KRYETARI : Vota bahet nominale e ai që asht antar që shtojca të bahet të thonë po, dhe ai që s'do që të bahet të thonë jo.

Bahet thirja nominale e Deputetvet si pason :

Abdurraman Sali, po; Ceno Krye-

ziu, po; Elmaz Xhafer, po; Ferid Vokopola, po; Fiqri Rusi, po; Hamid Muftiu, Abstenon; Hasan Biçaku, po; Hysen Kuqi, po; Hysni Toska, po; Jak Koçi, po; Jashar Erebara, Abstenon; Gjergj Çaku, po; Kasem Radovicka, po; Kasem Seidin, po; Kol Mjeda, jo; Kolec Deda, jo; Kos. Kotta, po; Kristo Floqi, Abstenon; Lon Gjini, Abstenon; Maliq Bushati, Abstenon; Mihal Kaso, po; Mufid Libohova, po; Ndrek Kiçi, jo; Peter Poga, po; Prenk Llesh Gjoni, jo; Qani Dishnica, po; Rauf Fico, po; Sadik Shaska, po; Said Kalaja, jo; Salahyudin Blloshmi, po; Seid Toptani, po; Dr. Simonidhi, po; Dr. Syreja Pojani, jo; Shasivar Alltuni, po; Tef Gera, jo; Vasil Bamiha, jo; Veis Sevrani, po; Dr. Woxhori, po; Xhafer Ypi, po; Xhelal Zogu, po; Xhemil Dino, po; Zenel Mandiqi, jo. Munguen në Mbledhje ZZ. Ahmet Hashtopalli, Bahri Begolli, Banush Hamdiu Bexhet Frasheri, Hiqmet Delvina, Husein Virioni, Javer Urshid, Kristaq Kosturi, Lon Llogori, Milto Tutulani, Qazim Durmishi, Qemal Vrioni, Rexhep Mati, Simon Popa, Stavro Stavri.

Z. KRYETARI : Gjithësejt Deputet janë 42, dy të treta: bajnë 28 vota, pra përfundimi resulton që:

Dhoma e Deputetvet me 28 vota që janë dy të tretat e Deputetvet që janë present, pranojnë që Art. II të Statutit t'i bahet një shtojcë.

Z. S. BLOSHMI : Këtu dje e pëmë nevoj të gjithë, pse nuk tha njeri jo e sot po shoh se po e thonë.

Z. K. MJEDA : Deshta t'i tham Z.

BISEDIMET E DHOMES SË DEPUTETVET

së Tij se dje e pardje i paska pasë
vesht me lesh a po me pamuk, se e
kemi thanë dje e pardje dhe e thomi
edhe sot se nuk jemi taraftar qi të
bahet ky ndrim. Po të doj Z. e Tij
mund të këndoj proçes-verbalet.

Sekretari

Ferid Vokopola

Z. KRYETARI : S' a nevoj të kë-
ndohen proçes-verbalet se seicili ka
mejtimin e vet.

Çeshtja u mbarue Zotërinj e mble-
dhja mbyllet.

Mbyllet n' ora 10 para dreke.

Kryetari :

Mihal Kaso

Mbledhja e 30

(Mbledhja e Perbashket të Senatit e të Dhomës së Deputetve)

(Kryeson: Kryetari i Senatit Z. Eshref Frasheri)

E Shtunde, me 18 Korrik 1925, ora 10.20 para dreke

Këndohen emnat e ZZ. Senatorëve e mungojnë :

H. Xhemali (me leje), Sh. Sereqi (me leje), Sami Virioni, Sh. Verlaci e Z. Toptani.

Këndohen emnat e ZZ. Deputetve e mungojnë :

A. Hastopalli, B. Begolli, B. Hamdi, B. Frasheri, H. Muftiu, H. Delvina, H. Virioni, K. Kosturi, L. Gjini, L. Llogori, M. Tutulani, Q. Durmishi, Q. Virioni, R. Mati, S. Popa, S. Stavri e Dr. S. Pojani.

Z. KRYETARI: Shumica asht e mbledhja hapet.

Këndohet shkresa e Kryesis së Senatit Nr. 91-I datë 18-VII-925 si pa-son :

Kryesis së Dhomës së Deputetve.

Kam nderin me i ba të njoftun asajë P. T: Kryesije, se Senati, në mbledhjen e sotçme, si mbas propozimit të Shk. Kryesis s' Asemblesë Legjislative vendosi me dy të tretat e votave mbi vumjen e shtojcës t'Art. II. të Statutit dhe në qoftë se propozimi në fjalë pelqehet edhe prej Dhomës së Deputetve të na njoftohet për me muejt në themel të këtyne vendimeve me ba mbledhjen e përgjithsh-

me e Asemblesë Legjislative.

Nji shkresë identike ju drejtue Kryesis Senatit nga ana e Dhomës së Deputetve.

Z. KRYETARI: Tani si kuptohet edhe prej këtyne shkresavet të dy Dhomat me dy të tretat e votavet vendue- ne të bahet nji shtojcë Art. II. të Statutit. Tashti mbetet vetëm formulimi i këtij paragrafit.

Z. I. XHINDI. Për me formulue ketë paragraf të formojmë nji Komis- sion mikst.

Z. KRYETARI. Më duket se nuk asht nevoj të formojmë nji komisjon se muud të mblidhen ja komisjoni i Ja htem, ja i rregullores i të dy Dhomavet dhe mund t' a formulojnë.

Z. I. XHINDI. Proponimin qi e bana qi të shpjegohet puna se kam qellim qi të kryhet nji orë e ma parë.

Z. V. BAMIHA: Këtu asht nji çeshtje q' i përket komisjonit të Drejtësis e duhet të vejë atje. Tuke me qenë se janë kundra ndryshimit të kufinit protestoj.

Z. KRYETARI. Këto fjalë janë jashta temës, se këtu nuk asht çeshtja kufinit, dhe çashtja asht nevoja e nji shtojcës t' Art. II të Statutit.

BISEDIMET E DHOMËS SË DEPUTEVET

Ketë shtojcë e kanë të gjithë Statutet e botës, dhe Statuti i Lushnjes e kish'e po Asembleja e ngriti. Prandaj protesta nuk ka vend këtu.

Z. V. BAMHA. Duhet të shenohet në proç s-verbal.

Z. XH. YPI. Nuk ka të drejtë të protestojnë se gjithësecili voton pas ndergjegjies së vet.

Bahen 5 minuta pushim dhe formulimi i shtojcës t' Art. II, të Statutit i ngarkohet Komisionit të Jashtëm të dy Dhomave.

(Mbas 5 minutash mbledhja mbeshtillet prap).

Z. KRYETARI. Shumica është e mbledhja hapet

Komisioni i përbashkët formulimin e bane, të cilin po ju a këndojmë: E pranoni të ngutshme?

Pranohet.

Këndohet shkresa e komisionit mikst me datë 18-VII-25 nënshkrue prej Kryetarit Z. P. Evangjelit si pason:

Kryesis Pushtetit Legjislativ.

Kemi nderin me paraqit asajë së Shkel. Kryesis formulimin e shtojcës Art. II. të Statutit, i cili u pranue nga ara e komisionit të përbashkët unanimisht, me lutje t' i paraqitet Mbledhjes së përbashkët për studim e aprovim.

Këndohet shtojca e Art. II. të Statutit si pason:

I. » Asnji ndryshim kufinit nuk mund të bahet veç se me një vendim të marun pas dispozitave të parapamë n' artikullin 141 të këtij Statuti.

II. Këjo shtojcë e Statutit hyenë

në fuqi çë sot.

Z. KRYETARI: Pas kësajë shtojcë për me u ba ndonji ndryshim kufinit duhet të proçedohet si mbas Art. 141 të Statutit, d. m. th. do të mblidhen dy Dhomat e do të marrin vendim me dy të tretat e votave të përbashkta.

Z. R. FICO: At-herë kur do të jetë nevoj për ndryshim kufinit, të dy Dhomat do të mblidhen veç e veç e do të proçedojnë si mbas Art. 141 të Statutit.

Z. I. XHINDI. Nuk është si thotë Z. Fico për ndryshim kufini, po për ndryshim apo interpretim të Statutit. Kur shifet nevoja e ndryshimit të Statutit, dy Dhomat, e Senatit e Parlamentit mblidhen veç e veç proçedojnë në ndryshim si pas procedurës t' art. 141 të Statutit, ashtu si kemi procedue sot, dhe pastaj vazhdojnë në mbledhje të përbashkët.

Z. M. KASO. (K. P.) Statuti që është në veprim i ka mprojt ndryshimet e Statutit me Art. 141 i cili thotë, se këto ndryshime merren me dy të tretat votash të mbledhjes së përbashkët të dy Dhomave. Komisioni e quajti të nevojshëm që edhe ndryshimin e kufinit t' a vendë nën mprojtje të dispozitave të Statutit. Sikur dispozitat e Statutit mund të ndrohen mbas procedurës të Nenit 141, ashtu edhe ç' do ndryshim kufinit lypet të mprohet nga Statuti sikur se mprohet ndryshimi i Statutit, d. m. th. kur të quhet një nevoj ndrohet kufini o për të mirë o për të keqë, Dhoma e Depu-

BISEDIMET E DHOMËS SË DEPUTEVET

tetve nuk ka të drejtë të bajnë një ndryshim, po duhet të mblidhen të dy Dhomat dhe me dy të tretat e votave të vendojmë.

Z. R. FICO: Më duket se me këtë shtojcë të artikullit sigurohen interesat e Shtetit ma së miri e jâm antar të pranohet sikur e ka paraqit komisioni.

Z. XH. DINO. Z. Kryetar! Do të flas shkurt, vetëm due me kjarue një pikë. Z. Kryetari i Parlamentit tha se Asembleja që do herë mund të ndryshoj një pikë kufinit tue procedue në bazë të art. 141 të Statutit. Më duket se kjo deklarat asht alarmante, se ndryshimi do të bahet vetem për këtë herë, mbassi kan mbet këto dy pika. Prandaj mos t'alarmohemi dhe kjo shtojcë asht shumë e mirë.

Z. F. RUSI. Nuk më duket e mjaftueshme; për me pasë një autorizim a duhet me ba Parlamenti një ligjë?

Z. S. VUÇETRINI. Z. Kryetar! Më duket se këtu kemi një mosmarrëveshtje.

Nuk jemi tue bisedue për autorizim, po për shtesë të art. 2. Ky artikull i Statutit ka një mungesë, ka nevoj për një shtesë dhe shtesa asht ba në atë mënyrë si e ka ba komisioni, si në rasë të nevojës ndonjë ndryshimit, ky ndryshim mund të bahet me vendimin e dy Dhomave në bazë të art. 141 të Statutit. Ky art. asht fare i mirë dhe bisedat të bahen mbi shtojcën e art. 2 Statutit e mos të hpejmë në bisedim për autorizim.

Z. KRYETARI. Tani po e ve në

votë, dhe votimi bahet me thirrje nominale, ai që thotë po d. m. th. se pranon shtojcën e art. 2 të Statutit sikur e ka paraqit komisioni mikst, ai që thotë jo d. m. th. se nuk e pranon.

Bahet thirrja nominale e Senatoret si pason:

Z. Abduraman Dibra, po; Z. Anton Beça, po; z. Eqrem Vlora, po; Eshref Frasheri, po; z. Halit Roji, po; Z. Hafiz Xhemal (me leje); z. Ibrahim Xhindi, po; z. Isuf Gjinali, po; z. Nafiz Dervishi, po; z. P. Evangjeli, po; z. Petro Harito, po; z. Pjeter Shan Deda, jo; z. S. Vuçetrini, po; z. Sami Virioni (mungon); z. Spiro Papa, po; z. Sh. Verlaci (mungon); z. Shuk Sereqi (leje); z. Zia Toptani (mungon).

Bahet thirrja nominale e Deputetvet si pason:

Z. A. Sali, po; z. A. Hastopalli, (mungon); z. B. Begolli, (mungon); z. B. Hamdi (mungon); z. B. Frasheri (mungon) z. Ceno Kryeziu, po; z. E. Xhafer, po; z. Ferid Vokopola, po; z. F. Rusi, po; z. H. Myftiu (mungon); z. H. Biçaku, po; z. H. Delvina, (mungon); z. H. Kuqi, po; z. H. Virioni (mungon); z. H. Toska, po; z. Jak Koçi, po; z. J. Erebara, po; (par se kuptova e tani e pranoj). z. Javer Urshid, po; z. Gj. Çako, po; z. K. Radovicka, po; z. K. Seidini, po; z. K. Mjeda, jo; z. K. Deda, jo; z. Kristaq Kosturi (mungon); z. Kristo Floqi (mungon); z. Dr. Loni Gjini, (mungon); (len Dhomen po sa nisë

votimi) z. Lon Llogori (mungon); z. Maliq Bushati (Abstenon); z. Mihal Kaso, po; z. Milto Tutulani (mungon) z. M. Libohova, po; z. Ndr. Kiçi, jo; z. P. Poga, po; z. Prenk Llesh Gjoni, jo; z. Qani Dishnica, po; z. Qazim Durmishi, (mungon); z. Qemal Virioni (mungon); z. Rauf Fico, po; z. Rexhep Mati (mungon) z. S. Shaska, po; z. Said Kalaja, jo; z. Salabedin Blloshmi, po; z. S. Topiani, po; z. Dr. Simonidhi, po; z. S. Popa, (mungon); z. Stavro Stavri (mungon, z. Dr. Syreja Pojani (mungon, len Dhomen po sa nisë votimi). z. Sh. Alltuni, po; z. Tef Gera, jo, z. V. Bamiha, po; z. V. Svrani, po; z. Dr. Voxhori, po; z. Xh. Ypi, po; z. Xhelal Zogu, po; z. Xhemil Dino, po; z. Zenel Mandiqi, jo.

Z. H. ROJË: Z. Bamiha a tha po a jo?

Z.K. MJEDA. Z. e Tij ka qindrue qysh heren e parë për jo, dhe Z. Yte s'ka të drejtë m' u përzi, dhe ne paç marak hajde e shikjo Proçes-verbalet.

Z. V. BAMIIHA. Un thaçë po.

Z. KRYETARI: Shuma e përgjithshme e Senatorëve e Deputetvet prezent asht 52, kështu që për po, janë 43, 8 jo e 1 Abstenim. D. m. th. se me ma teper se dy të tretat u pranue shtojca e Art. II. të Statutit sikur e ka paraqit komisjoni mikst (e ngutëshme).

Për me vazhdue në bisedim bajmë 5 minuta pushim.

Z. KRYETARI: Shumica asht e mbledhja hapet.

Zotërinji! Dje biseduem mbi çështjen që na kishte kërkue Kryesia e Republikës, fjalët ishin mbarue edhe e lamë të bajmë shtojcën e art. II. Statutit; dhe këjo u mbarue, tash ti të vazhdojmë në bisedim.

Z. M. LIBOHOVA. (Zav. M. i Jashtëm) Qeverija ka paraqit një propozim, lutem të këndohet.

Këndohet propozimi si pason:

Senati me Dhomen e Deputetvet të mbledhun së bashku, sot me 18-VII-1925 për të biseduar mbi çështjen e kufive Shqiptaro-Jugusllav, pranon në parim Ad Referendum një shkembim toke midis dy Shteteve dhe autorizon Qeverinë të hyejnë në marrëveshtjet e duhura konformisht me interesat e Shtetit dhe të popullit Shqiptar.

Pranohet.

ZANA. Fjalën ad referendum s'e muerme vesht.

Z. M. LIBOHOVA. (M. i P. të Jashtëm) Fjalën ad referendum e kemi ven se marrëveshtjen nuk do t' a bajmë definitivisht, po në sesjonin e afërmë do t' i u paraqesim Z. së Uej për vertetim, dhe n' asht se e pranoi atë-herë hyën në veprim.

(Duertrokitje)

Z. M. KASO. Edhe unë jam i mendjes që autorizimi Qeveris t' i epet po me një diferencë, dhe ndryshimi asht kështu:

Pushteti Legjislativ, d. m. th. të dy Dhomat, të mbledhuna së bashku, në mbledhjen e sotshme, si mori para syshë shpjegimet, arësytet dhe mej-

timet për çeshtjen e kufinit shqiptaro-jugosllav të paraqitun këtij Pushteti në ditët e shkuar në mbledhjet me dyer të hapuna a me dyer të mbylluna prej të Z. Ministrin të Punvet të Jashtme dhe Z. Mehdi Frasherit, Delegat i jonë në Komisionin e Kufivet, e edhe ajo çeshtje u bisedua gjerë e thellët vendosi:

1) t' i rekomandojë Qeveris, sa ma shpejt t' i japë kësaj çeshtje një përfundim definitiv, si ajo të kuptojë se asht mirë për Shtet.

2) Për ato qellime, delegatit në fjalë Z. Mehdi Frasherit t' i japin instrukcionet e duhuna.

Z. M. LIBOHOVA: (Zav. M. P. Jashtme): Qeverija këtë nuk e pranon se pa e paraqitë çeshtjen përsri për ratifikim para Zotnis s' Uej, Qeverija nuk do të bajë hiq gjë.

Duertrokitje.

Qeverija Zotërinj do të bajë marrëveshje edhe kur të mbarohen këto, në sesjonin e afërm do t' Ju paraqiten për aprovim. Kur Zotnija e Juej t' a pranoni, atëherë Ministri i P. të Jashtme do të venë nenshkrimin e tij, ndryshe nuk mund t' a firmojmë.

Duertrokitje.

Z. K. MJEDA. Zotni të ndershëm! Tash tri ditë qi po rihet këtu këjo çeshtje kaqë me randësi, dhe unë tue u mbështetë në kosciencen e ZZ. të ndershmevet Senator e Deputet u mundova të ja mbushi mendjen qi pretendimet t'ona t' u merrshin para syshë, po mjerisht nuk u mueren. Me gjithë qi jamë kundërshtarë qi mos të

bahen këto shpjegime, sot po shof një atmosferë tjetër. Sot po shofim të ndershmin Z. Ministrin e P. të Jashtme se na bam një propozim ma të kjartë, e kjo tregon një shpirtë, një konsiencë qi duhet më mendue për kufit e Shqipnis e jo ashtu me nervozitet ose me të shtyeme. Tue u mbështetun në patriotizmen e Z. s' Uej. me gjithë qi kemi shumicen e votavet e ndofta nuk i jepni randësi anës s' onë, Ju lutem me gjithë shpirtë si Senatorvet, Deputetvet e posaqerisht Qeveris qi mos të damtohet krahi i Prefekturës së Shkodres.

Z. M. P. J. (M. LIBOHOVA.) Ministri i Punvet të Jashtme nuk ban një distincjon midis katundit të tij Libohovës e të Velepajës. Të jeni sigurët Zotnija e Juej se do të punojmë me konsiencë, dhe besonje se na dhemb shpirti!

Z. F. VOKOPOLA. Z. Kryetar! Dje edhe sot bisëdojmë dy gjera, të ndara njera prej tjetres. Ma përpara na u të faq një nevojë të për interese Shteti, dhe e dyta nevojë të bajmë një shtet të Statutit mbi bazen e tij. Paragrafi në fjalë për shtojcën e Shtatutit u votue e ajo nevojë u plotësue. Këtë nevojë une edhe në kohë t' Asemblesë Konstituente e kam mprojtur, se Statuti i Lushnjes qi asht baza e këtij Statuti e ka. Disa nga shokët, ma shumë kolegët t' onë të Shkodrës, tue marrë parasysh gjylypanen qi po futet në zemer të tyne, paten arësye me tregue disa kundërshtime,

po Z. Kryetar, kurdoherë një gjasë sëmuet duhet t' i jepet ilaçi, ilaçi kurdoherë është i hidhur e jo i embël, dhe shumicë e Asemblesë Legjislative në bazat e Statutit, ilaçin të smuëtit i a dha, e i siguronj Zonit e Tyre se ky qe qellimi i shumicës, dhe shumica bani detyren e sajë patriotike, ndonse disa shokve t' onë ky i ngjanë i idhtë Deklarata qi na bani Qeverija me anen e Z. Ministrit të P. të Jashtme asht fare e kjartë, dhe nuk duhet të dyshojmë aspak se Qeverija e jonë do të bajë veprime të cilat do të jenë jashta ndergjegjiës kombtare, dhe nuk do të dyshojmë se Qeverija e jonë do t' i japin përfaqësuesit të saj instrukcionet e duhuna në bazë të dëshiravet të shfaqura si nga shumica ashtu nga pakica. Prandaj Z. Kryetar, me duket se sot nuk bejmë gjë tjetër, veç se i japim autorizim Qeveris të hyej në marrëveshtje të bazueme në ndryshimin e Statutit qi bamë, e në sesjon t' aferm të na paraqesin për aprovim. Unë për vërtën t' ime i lutem Qeveris të rrinë rreth fjalëvet të saja qi foli këtu n' Asemble e t' i japë fund qeshtjes kufinit; e dijmë edhe na se ku i kemi kufit t' onë.

Z. XH. YPI. Z. Kryetar! Me qenë se sot nga toka Shqypnis, që po shkëputen disa toka, çdo njeri nga populli e sidomos deputetnit e atyne krahinave ndijnë një idherim të math. Po idherimta ma të math e ndijmë neve deputetnit e Shkodres e të Korçës, se në këto dy distrikte po i këputën prap gjymtyrët e Shtetit. Due t' i ja-

pë një përgjegje të shkurtë kolegut të Shkodres Z. Kol Mieda, i cili tha se neve qi dhamë voten t' onë pronuk i dhamë rendësin e duhur kësajë çështje. Të jetë i sigurët Z. e tij se i japim randësi shumë të madhe, po interesa të mdha të Shtetit na shtërnguen t' a japim, dhe kjo është kundra vullndetit t' onë. Qeverija si pas ekspozes qi na bani të shkëmbejë ato toka me tokat e tjera dhe çështjes së kufinit t' i japin fund dhe në sesjonin e aferm të na sjellin marrëveshtjen për votim.

Z. M. KASO. Proponimin t' im Z. Ministri i P. të Jashtme e kuptoi shumë keq. Nuk thashë Zotërinj qi Qeverija të vendojë e të mos pyësin Dhomen e Pushtetit Legjislativ, po thashë t' i jepet Qeverisë autorizimi, si t' a kuptojë se ashtë ma mirë për interesë të Shtetit t' a perfundojë çështjen. Vendimi definitiv do të vijë në Dhomë t' Asemblesë, ajo është e ditur, asht siç e thotë Statuti.

Zotërija e Tij thotë se nuk ven nenshkrimin, po të tillë nenshkrime z. Ministri i P. të Jashtme ka venë shumë, dhe nuk ka pyët as Dhomen e Deputetvet e as të Senatit.

Duetrokitje.

Uue i rekomandoj Z. Min. e P. të Jashtme t' a perfundojë ket çashtje mirë e definitivisht si do t' a kuptojë se asht n' interesë e për dobi të Shtetit. I tham Zotnis së Tij mos të ketë frigë, të venë nenshkrimin se aj perfundim do të jetë për dobi të Shtetit se e kuptoj kështu qi një Qeveri

qi të kuptonet jashtë, me gëzim t' a pranoi.

Z. S. BLOSHMI. Z. Kryetar! Çeshtja nga t' a kapish ashtu vetë talenti oratorik e kështu këthen një çeshtje o për të mirë o për të keq, një orator i mirë një çeshtje qi asht për të qe, e sjell për të qeshë, dhe një çeshtje qi asht për të qeshë e sjell për të qe. Qe pari ndigjume fjalë se po na pikllon zemra se Shqipnis po i këputen dy copa. Të merremi vesht këtu a po i këputen, a ç'po bahet këtu? U folë dje e sot gjerë gjatë mbi këtë çeshtje, dhe këtu po bahet një ratifikim kufi, se sikur t' ishte ba një shkëputje nga copat të tokës Shqiptare, atëherë do të kishim folë fjalë të tjera, dhe sado qi nuk kemi fuqi, për gjallë nuk do të kishim thanë po. Këtu asht çështje e Shnaumit e e Vermoshit. Sa për Vermoshin Z. Delegati i Kufivet Mehdi Frasherit na dha shpjegime, dhe ushtria komtare gjindet atje Zotërinë; atje asht vetem një pikë, një faqe malit qi e quejnë Velopojë. Mund të ketë prej Z. S' uej qi e dijnë këtë çeshtje mund të ketë qi s' e dijnë, dhe unë si oficer qi kuptoj nga harita, atje asht vetem faqja e malit mb' anë të prendimit, Velopoja e cila nuk ka qen kurr n'okupacion t' onë. Këtu duhet da pika geodozike e pika e piramidhevet, dhe atje piramidhet Komisioni i Kufivet nuk i ka pasë vuë kurrë.

Sa për Sh. Naumin, e dijnë edhe Korçarët, se kur kemi mendue Sh. Naumin e kemi mendue me një kufi

sikur ishte në 1913 me të gjitha ato pika si nga pikëpamja ekonomike e strategjike, e jo kështu 4 mure.

Z. J. EREBARA. Për ato 4 mure vajten mbreti e mbretnesha e Jugosllavis at'e.

Z. S. BLOSHMI. Këtë çeshtje mund t' a barabisim me trup. Kur në trup një gisht asht i smuët e nuk ka derman, lypset operacion, asht ma mirë me pre gishtin se sa me lanë me shkue trupin. Nga pikë pamja ekonomike po të mbesë çeshtja e mvarun kemi dam. Kufit nga ana e Serbis prej 500 km janë pa u mbarue, dhe nuk kemi asnjë protokoll definitiv, për arsye të këtyre visevet e të 4 murevet të Sh. Naumit. A asht ma mirë të lamë një kufi kështu pa një caktim definitiv, të paguejmë mot për mot nga 300.000 franga Kom. të Kufivet, apo të bahet ky ratifikacion.

Unë kujtoj se një njeri duhet të marrë responsabilitetin mbi vete dhe kësaj çështje të kufinit qi na merziti t' i japim fund. Pra, z. Kryetar venje në votë e çeshtja të marrë fund.

Z. S. VUÇETRINI. Z. Kryetar! Si dje ashtu edhe sot ndigjuem nga të ndershmit orator të kësaj Dhome disa fjalë t' idhta, ndigjuem edhe se po i këputen toka Shtetit t' onë, dhe përfunduene se ç' kemi të bajmë, se forca urdhnon drejtësin. z. Kryetar! Në qoftë se puna asht ashtu, unë nuk jam i mendjes për shkëputje tokash, për të lanë tokë, nuk tham kurr po, dhe ne mos paçim forcë mund të vdesim, se kur të vinë çeshtja për shkë-

putje, ma mirë tri dit me gajret se gjithmon me esgjet se nuk do të rrojme 3000 vjet.

Neve qi thamë po, thamë po, se proponimi i Qeveris asht për kembim ndrrim tokash në favor të Shtetit. Pra tjetër asht shkëputje tokash e tjetër asht shkembim tokash. Proponimi i Qeverisë kje me lanë një copë tokë të thatë e me marrë një tokë tjetër 4 hise ma teper.

Unë kësaj nuk i tham shkëputje tokash, dhe në qoftë se proponimi i Qeveris asht kështu unë në parim i jap autorizimin të bajnë marrëveshtjen të cilen të na e paraqesin në sesionin e aferm për aprovim. Pra, tue u mbështetun në shpjegimet e Qeveris, si dhe në raportin e Komisonit të për-bashkët, jam i mendjes t'i japim autorizimin Qeveris të bajë marreveshjen për ndrrime në favor të Shtetit, dhe kur këjo marrëveshje të na paraqitet, po qe se asht në favor të Shtetit e pranojmë, ne asht se jo e refuzojmë.

Z. K. MJEDA. Z. Kryetar! Shk. e Tij Z. Xhafer Ypi qi e kemi si vlla Shkodran, se ka bashkëpunue me Shkodren e e çmojmë, i dha randësin qi meriton kësaj çështje. E vertetë qi Sh. Naumi ka një randësi të madhe e edhe na e çmojmë, po se çë rendësi të madhe ka për krahin e Prefekturës së Shkodrës ajo pjesë historike, asnji prej Z. së Juej nuk mund t'a dijnë, dhe ketë e ka tregue me fakte e prova qi kushdo ka me muejtë me i kuptue. Ajo pjesë historike e krahut të Prefekturës së Shkodres ka dhanë me kuptue

kjartas se ç'randësi ka, dhe nuk asht nevojë të Ju ap zotnis s' Uej shpjegime, se ketë çështje e kân shpjegue Eletoret dhe Metinget qi janë bân. E dhe z. R. Fico ka marrë pjesë në keto metinge dhe e di mirë mjaft shka do me thanë Vermosh e Velopojë.

Z. S. Blloshmi na del këtu si mjeshter shkollet, sikur na të tjerët këtu t'ishim nxansat e tij...

Z. BLOSHMI: Mjeshter po na del z. e Jote...

Z. KOLË MJEDA: Mbasi kenkena mjeshtera, atëherë Zotnija e tij asht nxasë. Jamë kundërshtar qi të bahen këto, shkembime, po unë kam prap shpresë të plotë tu shpetimtari i kurdoshem i Kombit t'onë, i cilli nuk ka me lanë kurr qi të bjerrim të drejtat t'ona, dhe kam një freski edhe për sigurimin qi na dha Z. Ministri i P. të Jashme.

Z. IBRAHIM XHINDI: Z. Kryetar! Unë çuditë me Z. Kryetarin e Parlamentit i cili perpiqet t'i japin një send Z. Min. të Jashtëm qi nuk e don. Z. Ministri i P. të Jashtëm kerkon një autorizim në parim për të hyë në marreveshtje për një shkembim në favor të Shtetit, edhe thotë qi ketë marreveshje në sesjonin e aferm do t'a paraqesin në mbledhjen e dy Dhomave për aprovim, dhe ne qoftë se pranohet prej saj, atëherë merrë formen definitive. Zotnija e tij thotë t'a mbarojë çështjen definitivisht, Z. Ministër nuk e merr përsipër. Nuk kuptoi ku do me dalë Z. e tij.

Z. JAKË KOÇI: Tue autorizuem

Qëverin si mbas kerkeset të paraqitur mbi perfundimin e kufinit shqiptaro-jugosllav, i lutem që më **ferfundimin** e marrveshtjes të ketë **para syshë** nevojat e Shkodres, sidomos për ndreqjen e Bunës, se ka **kenë** një Shoqeni Jugosllave që e merr **përsipër** tue pague 70%. Jugosllavia e 30%. Shqipnija. I falem nderit **Z. Xhafer Ypit** që përmendi Shkodren e **Korçën**. Korça asht gjyteti i Kulturës e i **gjytetnimit** Shkodra asht gjyteti **kryesor** i Male-sivet kreshnike, gjyteti i **Oso Kukës** që asht djegë mbi **denga** të barotit, gjyteti i kalas së Shkodrës me gjith historin e vet.

Z. XHAFER YPI: Z. Kryetar. Kur fola më perpara thashë se jam i idhur si unë, si i të gjithë populli se po i këputen dy copa Shtetit, edhe ato dy copa po i këputen me të vertetë, e edhe këjo asht jashta deshirës së popullit, se distriktet që po perfaqesohen këtu, janë të gjith kundra. Sa do copa të vogla të jenë për mue janë të mdha Qeverija në **proponimin** që bani nuk e caktoj se ku do t' i copen, po e la vague, po edhe sikuer të mos ishin copa të mdha kemi ba kaqë miringe për Sh. Naum e për Vermosh. Unë voten t' ime nuk e dhash me konsciencen, por per interesë Shteti, dhe sikuer të mos kishe interesin e Shtetit para syësh, edhe unë do të bashkoshe me përfaqesuesit e Shkodrës e të Korçës.

Z. FERID VOKOPOLA: Ne bisedimet që u banë, çështja u shpjegue fare mirë, unë do të jap shpjegime ve-

tëm mbi piken, patriot e patriotizëm. **Z. Kryetar!** Në një çështje kuer shikohet interesi i përgjithshëm që asht shpirti i të drejtave jetike t' Atëdheut atëherë interesat krahinare bijnë poshtë, se për Shqiptar ka vetëm Shqipni, dhe neve këtu jemi votue se nuk jemi deputetët e asnjë krahime, po përfaqesuesit e Kombit Shqiptar. Për me mprojtua të drejtat e Shqipnis nuk do të vemi vetëm me imajinatione e sentimente, se nga neve brazë ardhëshëm kerkon shpetim, dhe ata që kanë dergue kerkojnë udhëheqës. Kuer era e fort e rrobhtë e ndalon një xhemijë të shkojnë nga juga, duhet një kapidan i mirë me e drejtue atë xhemijë e me i ba ballë valave remby el Thohet patriotë e patriotizëm. Mos të gjenjemi e mos të zgjasim kuvendin, se ne sallen që përmbledhë këtë Asemble ka elemente e faktora që jo vetem që nga 1913, po edhe ma perpara kanë vuejtë e kenë psue për krijimin e kombit, për t' i arrit ditës t' kemi një Atdhe indipendente, dhe na tuke qenë nga patriotët ma zogj duhet pakë t' i perulemi na pleqvet, tuke dijtur se ata i dijnë ma mirë e i peshojnë ma bukur punët. Unë për veten t' ime, tuke qenë nga të vegjlit, tue pa ma të madhent se e pranojnë, tue shpresue se Qeverija do të sigurojnë interesat e Shtetit e jap ket autorizim. Po, dhe neve nuk duhet të disprohemi për gjera që bje fati e kohë, se prap këto gjera mund të ndryshojnë, dhe nesper pas tri ditësh, pas tre muejve mund të behet mirë.

Z. K. RADOVICKA: Z. Kryetar! Nuk do të flas mbi këtë çështje me qenë se të nd. përafolës e shkoqiten çështjen se kam besin të plotë se Qeverija do të veprojë mbas interesave të Shtetit. Unë do të them vetem që këto bisedime të shtypen ma parë nga të tjerat në Fletoren Zyrtare, mbassi këjo çështje [ka një randësi të posaçme.

Pranohet.

Z. KRYETARI : Tani po këndojmë propozimin e Qeverisë i cili do të vëhet në votim. Aj që thotë po, d. m. th. e pranon e i jep autorizimin Qeverisë, aj që thotë jo d. m. th. se nuk e pranon.

Këndohet propozimi i Qeverisë si pason :

"Senati me Dhomen e Deputetvet, të mbledhun së bashku, sot me 18. VII. 1925 për të biseduar mbi çështjen e kufivët shqiptare-jugosllav pranon në parim, ad referendum, një shkëmbim toke midis dy Shtetevet dhe autorizon Qeverinë të hyejnë në marrëveshjet e duhura, konformisht me interesat e Shtetit, dhe të popullit shqiptar.

Z. KRYETARI : Votimi behet nominal.

Bahet thirrja emnore e Zz. Senatorvet e të Deputetvet :

Abduraman Dibra, po; Anton Beça, po; Eqrem Vlora, po; Eshref Frasheri, po; Halit Roji, po; Hafiz Xhemali (me leje); Ibrahim Xhindi, po; Isuf Ginali, po; Nafiz Dervishi, po; Pandeli Evangjeli, po; Petro Harito, po; Pjeter

Shan Deda, jo; Sali Vuçiterni, po; Sâmi Vrioni (mungon); Spiro Papa, po; Shefqet Verlaci (mungon), Shuk Sereqi (me leje); Zia Toptani (mungon).

Abduraman Sali, po; Ahmet Has-topalli (me leje); Bahri Begolli (mungon); Banush Hamdi (mungon); Behxhet Frasheri (mungon); Ceno Kryeziu, po; Elmaz Xhafer, po; Ferid Vokopola, po; Fiqri Rusi, po; Hamid Muftiu (mungon); Hasan Biçaku, (mungon) Hiqmet Delvina (mungon), Hysen Kuqi, po; Hysen Vrioni (me leje); Hysni Toska, po; Jak Koçi, po; Jashar Erebara, po; Javer Ursh'd, po; Gjorgj Çako, po; Kasem Radovicka, po; Kasem Seidin, po; Kol Mjeda, jo; Kolec Deda, jo; Kostaq Kotta, po; Kristaq Kosturi (mungon); Kristo Floqi (mungon); Lon Gjini (abstenon); Lon Llogori (mungon); Maliq Bushati, jo; Mihal Kaso, po; Milto Tutulani (mungon) Mufid Libohova, po; Ndrek Kiçi, jo; Peter Poga, po; Prenk Llesh Gjoni, jo; Qani Dishnica, po; Qazim Durmishi (mungon); Qemal Vrioni (mungon); Rauf Fico, po; Rexhep Mati (mungon); Sadik Shashka, po; Said Kalaja, jo; Salatydin Billosmi, po; Seid Toptani, po; Dr. Simonidhi, po; Dr. Simon Popa, (mungon); Stavro Stavri (mungon); D. Syreja Pojani (mungon); Shasivar Alltuni, po; Tef Gera, jo; Veis Sevrani, po; Vasil Bamih, po; Dr. Voshori, po; Xhafer Ypi, po; Xhelal Zogu, po; Xhemil Dino, po; Zenel Mandiqi, jo.

Z. KRYETARI : Midis 52 zotërinjve

BZEDIMET E DHOMES SE DEPUTETEVE

prezent 40 janë po, 8 jo e një abstenon, d. m. th. se autorizohet Qeverija të bajë marrëveshjen. Nga ky votim del ky përfundim që Qeverija paskëtaj për me hye në marrëveshje duhet të marrë autorizimin nga Asembleja.

Duertrokitje e bravo.

Mbyllet mbledhja në orën 12 para dreke.

Sekretari
Spiro Papa

Kryetari
Eshref Frasheri